Vlaams Parlement

vergadering **C365**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie

van 13 juli 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de goedkeuring van het Belgische nationale herstelplan door de Europese Commissie
– 4081 (2020-2021) 3

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, en aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de problematiek van de mensen zonder wettig verblijf
– 4214 (2020-2021) 8

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het initiatief van de Federale Regering om thematische werkgroepen op te richten die de dialoog over institutionele hervormingen aangaan met de deelstaten
– 4220 (2020-2021) 11

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de goedkeuring van het Belgische nationale herstelplan door de Europese Commissie
– 4081 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister-president, ik had eigenlijk gedacht dat ik deze vraag om uitleg zou kunnen stellen in onze gebruikelijke commissie Buitenland, waarvan ik lid ben. Maar, bedankt collega's, dat ik eens te gast mag zijn in deze commissie. Blijkbaar heeft het Bureau de vraag aan deze commissie toegewezen. Daar valt ten andere ook wel heel wat voor te zeggen.

Op woensdag 23 juni bracht Europees Commissievoorzitster Ursula Von der Leyen bij een bezoek aan ons land het goede nieuws dat de Europese Commissie het licht op groen heeft gezet voor het Belgische nationale herstelplan. Dat betekent dat ons land op korte termijn zicht heeft op een prefinanciering van 770 miljoen euro van het totaal toegekende bedrag van bijna 6 miljard euro, 5,925 miljard euro om precies te zijn.

Om aanspraak te kunnen maken op deze middelen moest elke lidstaat uiterlijk op 30 april – dat weten we – een zogenaamd nationaal herstelplan met concrete investerings- en hervormingsprojecten op tafel leggen bij de Europese Commissie. Dat plan moest dan voldoen aan een set van vooraf vastgelegde criteria, onder andere investeringen in groene projecten met het oog op het behalen van de klimaatdoelstellingen, en digitalisering, dat was ook belangrijk. België heeft na intern overleg tussen het federale en het deelstatelijke niveau in de loop van de maand april zijn nationaal plan voorgelegd met diverse maatregelen inzake investeringen en hervormingen.

Uit de analyse door de Commissie bleek dat het Belgische nationale plan ruimschoots voldoet aan de vereisten. Ons land zal namelijk in circa 50 procent groene projecten voorzien, terwijl de minimum EU-norm 37 procent is, en in digitaliseringsprojecten gaan we 27 procent investeren, terwijl de minimale EU-norm 20 procent is. Tegelijkertijd voldoet het plan ook aan andere criteria zoals het feit dat geen enkele hervorming of investering milieuschade berokkent. De inzet op de hervorming van de arbeidsmarkt zit erin, het systeem voor bedrijfswagens dat zal wijzigen – wat intussen reeds gebeurd is, of de beslissing is toch al genomen –, renovatie van gebouwen – inclusief sociale woningen en het patrimonium van de overheid – is ook een belangrijk aspect. Ook voor de uitrol van 5G zijn er recent zaken goedgekeurd op federaal niveau. Positief is ook het feit dat ons land 900 miljoen euro wil investeren in digitale, technische en taalvaardigheden van kwetsbare groepen zoals werklozen en jongeren. Het enige punt van kritiek was blijkbaar het ontbreken van een brede belastinghervorming. Dat is nog niet concreet genoeg.

Zoals reeds gezegd zou België nu dus aanspraak kunnen maken op een eerste schijf prefinanciering van 13 procent, of 770 miljoen euro.

De Commissie voorspelt dat het plan voor België een impact zou gaan hebben van 0,8 procentpunt op het Belgische bruto binnenlands product, waarvan 0,3 procentpunt van het plan zelf, en de rest uit spill-over effecten. De piek zou in 2025 en 2026 bereikt worden, met een impact van 0,9 procent op het bbp.

Ik heb een aantal vragen voor u.

Hebt u enig concreet zicht op het tijdstip wanneer die eerste schijf zal worden uitbetaald?

Ten tweede, er werden reeds interne afspraken gemaakt over de verdeling van de door de EU verstrekte middelen binnen het herstelfonds en eraan gekoppelde fondsen. We hebben onder andere nog het Brexitfonds. Zal die verdeelsleutel ook concreet toegepast worden op die schijf van 770 miljoen euro, of is er een andere verdeelsleutel, naargelang van wat er gerealiseerd kan worden? Hoe zal dat precies gaan?

Ten derde, aan welke projecten zal Vlaanderen de middelen van de eerste schijf gaan spenderen? Werd er binnen de Vlaamse Regering een lijst met prioritaire projecten naar voren geschoven?

Ten vierde, elke lidstaat zal tot twee keer per jaar een aanvraag kunnen indienen om een nieuwe schijf middelen vrij te maken, afhankelijk van het behalen van de met de Commissie afgesproken mijlpalen. Dat wordt nog belangrijk.

Dit betreft niet alleen de gestarte projecten en hun verloop, maar bijvoorbeeld ook de aangekondigde pensioenhervorming waardoor ons land meer mensen langer aan de slag kan houden. Hoe werd er binnen België afgesproken om deze mijlpalen gezamenlijk op te volgen? Wat zijn de gevolgen indien één deelstaat, of de federale overheid zelf, de afgesproken mijlpalen niet haalt? Of als wij, als Vlaanderen, dat niet halen? Hoe zal het dan precies gaan? Worden in dat geval alle middelen van dergelijke schijf geblokkeerd zelfs als sommige deelstaten of de federale overheid wél hun doelstellingen halen? Wat zijn de afspraken daaromtrent?

Ten vijfde, elk land moest voldoen aan een minimumpercentage aan investeringen in groene projecten en projecten inzake digitalisering. Ons land voldeed daar ruimschoots aan – dat heb ik al gezegd – met meer dan 50 procent groene projecten en 27 procent inzake digitalisering. Is dat dezelfde verhouding voor Vlaanderen, of hebben wij meer of minder, op één van beide?

Ten zesde, op welke wijze zullen de in het plan voorziene projecten in Vlaanderen verder concreet uitgewerkt worden? Zullen deze ook afgestemd worden met de andere deelstaten en de federale overheid? Is er een of andere vorm van gezamenlijke monitoring om te zien hoe alles vooruitgaat? Op welke wijze wordt ook de private sector daarbij betrokken?

Mijn laatste vraag: door de Europese Commissie werd er reeds ruim 20 miljard euro opgehaald op de internationale markten, om dit allemaal te kunnen spenderen en aan de lidstaten te geven. Hebt u enig zicht onder welke condities de Europese Commissie dat geld heeft opgehaald, qua termijnrente? Hebben wij daar enig zicht op? Dat is meer een nieuwsgierigheidsvraag.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Brouwers, de goedkeuring van de Europese Commissie moet nog bevestigd worden door de Raad, die zich hierover op 13 juli – dat is vandaag – zal uitspreken. Daarna heeft de Europese Commissie twee maanden de tijd om de voorfinanciering uit te betalen, maar mogelijk zal die betaling vroeger – in de loop van augustus – gebeuren. Daarmee zijn we één van de eerste lidstaten die centen – euro's – ontvangt uit het Europees herstelfonds.

Er zal dezelfde verdeling – dat is uw tweede vraag – gehanteerd worden voor de voorfinanciering als voor de ganse enveloppe. Vlaanderen zal dus 293,15 miljoen euro ontvangen.

Als antwoord op uw derde vraag: het Europese geld heeft geen invloed op de prioriteiten van Vlaamse Veerkracht. Het nodige geld voor ons herstelplan is ingeschreven in onze begroting. We voeren ons plan dus gewoon uit met de middelen uit de Vlaamse begroting. Naargelang de voortgang van het herstelplan en het behalen van de Europese mijlpalen en streefdoelen die we zijn overeengekomen met de Europese Commissie, zal onze begroting aangezuiverd worden met Europese middelen. We doen dus al die uitgaven – de 4,3 miljard – en naargelang er Europees geld binnenkomt, zal dat onze schuldpositie verlagen.

Dat brengt me bij uw vierde vraag over de mijlpalen. De Faciliteit voor Herstel en Veerkracht is inderdaad een 'performancebased' instrument, waarbij mijlpalen en streefdoelen een centrale plaats innemen. Een goede opvolging van de voortgang is dus essentieel, gezien de link met de uitbetalingen. In het Belgische Plan voor Herstel en Veerkracht hebben we een interfederale toezichtstructuur vastgesteld die uitmondt bij de Interministeriële Conferentie (IMC). Indien het risico bestaat dat de mijlpalen of streefdoelen van een bepaalde maatregel niet zouden worden gehaald, dan neemt de IMC de nodige acties om de uitbetaling van de Europese betalingen niet te hypothekeren.

Tijdens de IMC Relance en Strategische Investeringen van 25 juni hebben we afgesproken om een samenwerkingsakkoord af te sluiten. Daarin maken we onder meer de nodige afspraken zodat alle overheden voor hun verantwoordelijkheid worden geplaatst.

Uw vijfde vraag gaat over groene en digitale drempels. Die liggen voor Vlaanderen respectievelijk op 50 procent en op 27 procent, dus pal op het Belgische gemiddelde.

We scoren hiermee ook goed in vergelijking met de 12 andere Europese landen waarvoor de oormerking al gekend is. We staan op de vierde plaats voor beide, dus eigenlijk net geen top 3. De Europese spelregels over die groene en digitale 'aanrekenbaarheid' zijn behoorlijk streng. De hoge percentages die we desondanks halen weerspiegelen dan ook het feit dat deze Vlaamse regering al meteen bij het ontwerp van het Plan Vlaamse Veerkracht in september 2020 haar prioriteiten juist had: duurzaamheid, digitalisering, infrastructuurwerken.

Uw zesde vraag betreft de verdere uitwerking en de operationalisering van het Plan voor Herstel en Veerkracht. Vlaanderen is in de eerste plaats verantwoordelijk voor de goede uitvoering en opvolging van de eigen projecten. Dat is een collectieve verantwoordelijkheid waartoe alle ministers bijdragen. Overleg tussen de federale overheid en de deelstaten vindt niet alleen plaats op het administratief-technische vlak, maar ook inhoudelijk. Denken we aan de projecten inzake waterstof, mobiliteit of 5G. We kunnen het plan niet uitvoeren zonder de private sector. Veel van de projecten binnen Vlaamse Veerkracht vergen aanbestedingen die door de private sector ingevuld zullen moeten worden.

Uw laatste vraag ging over de voorwaarden waaronder de Europese Commissie geld heeft opgehaald op de internationale markt. Ik heb begrepen dat het een louter informatieve vraag is, maar ik ga ze toch beantwoorden. De Commissie heeft ondertussen al tweemaal een ophaling gedaan. Op 15 juni heeft ze een obligatie uitgeschreven met een looptijd van 10 jaar, voor een bedrag van 20 miljard euro. De obligatie draagt een coupon van 0 procent en werd aangeboden tegen een rendement van 0,086 procent. Het uiteindelijke orderboek bedroeg meer dan 142 miljard euro, wat betekent dat de obligatie meer dan zeven keer overingetekend was.

Een tweede geldophaling vond plaats op 29 juni. De Europese Commissie heeft toen 15 miljard euro opgehaald. Dit betreft een transactie met twee tranches, bestaande uit een obligatie van 9 miljard euro met een looptijd van 5 jaar en een obligatie van 6 miljard euro met een looptijd van 30 jaar. De obligatie met een

looptijd van 5 jaar draagt een coupon van 0 procent en een rendement van -0,335 procent. De obligatie met een looptijd van 30 jaar draagt een coupon van 0,7 procent en werd aangeboden tegen een rendement van 0,732 procent.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Bedankt voor uw antwoord, minister-president. Ik denk dat Europa hier toch bewezen heeft op zéér korte tijd iets te kunnen doen voor de lidstaten, na de coronapandemie, die trouwens nog niet gedaan is. Het herstelfonds is vrij snel tot stand gekomen. Men heeft de techniek van een verordening gebruikt. Ik heb eigenlijk toch het gevoel dat dit – alles bij elkaar – vrij snel gaat. Als we inderdaad al in augustus die eerste schijf zouden krijgen van – hoeveel had u gezegd – ongeveer 290 miljoen euro, bijna 300 miljoen euro, dan is dat toch mooi om daarmee onmiddellijk aan de slag te gaan. Dat is dan eigenlijk om het beleid te voeren dat we al van plan waren, sinds het plan van de Vlaamse Veerkracht. Het klopt inderdaad, dat Vlaanderen toen al zijn prioriteiten zeer juist heeft gesteld. Europa heeft in het herstelfonds dezelfde prioriteiten naar voren gebracht, en daar kunnen we perfect op inspelen.

Ik was wel wat bekommerd, omdat het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) op een bepaald moment nog wat negatief was in zijn nieuwsbrief. Dat wil ik toch even zeggen, dat zij stellen dat met het fiat van de Europese Commissie voor het Belgische plan de kous ver van af is, want samen met de positieve evaluatie heeft de Europese Commissie een gedetailleerd tijdschema – u hebt dat zelf ook gezegd – gepubliceerd met mijlpalen, streefdoelen voor alle investeringen én hervormingen die België heeft opgenomen.

Als men dat niet respecteert, dan volgt er ook geen uitbetaling. Ze hebben dus een stok achter de deur voor de overige 5,2 miljard euro die de komende jaren nog moet komen. Ursula von der Leyen moet tijdens de persconferentie al gezegd hebben dat voor de commissie de prioriteit nu verschuift naar uitvoering, uitvoering, uitvoering. Ik hoop dus daadwerkelijk dat we kunnen volgen.

Ik hoor u zeggen dat er ook nog heel wat aanbestedingen nodig zijn. We weten dat dat ook tijd vergt, dergelijke procedures. Dus ik hoop dat ook onze administraties kunnen volgen, dat er snel geschakeld wordt en dat de private sector daar dan ook mee kan helpen om al die doelen te halen.

De kritiek van het Vlaams netwerk van ondernemingen is niet helemaal onterecht. Men zegt dat het iets te weinig hervormingen zijn. Anderzijds denk ik dat we met het feit dat we de vierde beste zijn qua plan – u hebt het zo niet geformuleerd maar het kwam erop neer – binnen de Europese lidstaten toch wel een van de betere plannen hebben ingediend. Ik vind het ook een huzarenstukje dat dat uiteindelijk goed gelukt is, met al die gemeenschappen, gewesten en de federale staat. Het is gezamenlijk toch tot een plan gekomen dat dan goedgekeurd is door de Commissie, ook al valt er misschien her en der nog wel wat kritiek te lezen.

Het belangrijkste is nu op de opvolging. U hebt gezegd dat we dat via de IMC verder opvolgen en eventueel acties ondernemen indien een van de deelstaten of het federale niveau ergens achterblijft. Ik vraag mij wel af welke acties dat dan zouden kunnen zijn. Betekent dat dat men op dat moment dan opnieuw andere afspraken kan maken? Ik hoop dat het echt niet nodig is, want momenteel is iedereen heel positief. Europa was positief, u was positief. Ik heb toen de Belgische premier ook zeer positief zien reageren. Laten we hopen dat iedereen nu echt in gang schiet. Ik denk dat we in Vlaanderen ook al volop bezig zijn; laat ons hopen dat we de komende jaren de vruchten mogen plukken van dat herstelfonds. Want we moeten toch zeggen dat Europa daar althans een zeer goede zaak heeft gedaan na deze vreselijke crisis, die nog altijd woedt.

Ik heb niet direct bijkomende vragen, maar ik denk wel dat het interessant is dat we dit op de een of andere manier verder kunnen opvolgen, zodat we het weten als er daaromtrent IMC's plaatsvinden en kunnen weten wat daar gezegd wordt. Ik weet niet of dat in deze commissie moet of in de commissie Buitenland.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): De collega vroeg op het einde naar de verdere opvolging, en daarover is eigenlijk in deze commissie al beslist, op initiatief van Peter Van Rompuy. Er zal regelmatig monitoring zijn, en ook het Rekenhof zal dat een keer per jaar verder onder de loep nemen om te kijken naar die uitvoering. Ik denk dat die afspraken effectief al gemaakt zijn, maar ik wilde dat even aan de collega meegeven.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik wilde nog iets toevoegen. Mevrouw Brouwers, u hebt het over kritiek van Voka. 'Kritiek' is zo'n negatief geladen woord. Ik moet eerlijk zeggen dat Voka zegt dat men hoopt dat al die zaken goed opgevolgd worden en dat de mijlpalen gehaald worden. En dat is ook mijn inzet. Dat is geen kritiek.

Ik vind het heel goed dat Europa zegt dat men een som voorziet per deelstaat, per lidstaat. Maar we keren die niet zomaar uit, die mijlpalen moeten gehaald worden. Ik maak mij heel sterk dat wij als Vlaamse Regering, als Vlaamse overheid die mijlpalen halen. Ik denk dat we al vooroplopen. We hebben van de 180 projecten die er gedefinieerd zijn, al ruim 160 projecten opgestart. Ik denk dat volgende vrijdag ongeveer de resterende 13 – ik denk op 1 na, dus de volgende 12 – ook hun opstart zullen kennen. Ik vind dat geen kritiek van Voka. Dat is een werkwijze die ik volledig onderschrijf. Je stelt geld voorop en je keert dat niet onvoorwaardelijk uit. Dat is geld van de belastingbetaler, daar moeten prestaties en engagementen tegenover staan. Ik ben het daar volledig mee eens, en ik beschouw dat absoluut niet als kritiek, integendeel. Dat is een noodzakelijke voorwaarde, denk ik, om zo massaal veel geld ter beschikking te stellen.

Wat de opvolging betreft: collega Muyters heeft aangegeven hoe dat zal gebeuren. Daar ben ik ook redelijk positief over, dat dat op een correcte manier opgevolgd zal worden. Het is onze verantwoordelijkheid om die milestones te halen, en daar staat een hele machinerie tegenover om dat inderdaad te realiseren. Dat is ons engagement.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister-president, ik heb het misschien fout geformuleerd door het als een kritiek te zien, het was eerder een waarschuwing van Voka. Men vond daar dat er onvoldoende een echte hervormingsagenda in zat. Maar uiteraard hebben zij voor de rest gewoon een aantal waarschuwingen willen geven. Ik denk dat het correct is wat zij stellen.

Collega Muyters, ik ben geen lid van deze commissie, dus ik weet niet wat de agenda van deze commissie is. Ik ben zeer tevreden dat de commissie Algemeen Beleid de uitvoering van al die mijlpalen die we zullen moeten halen de komende jaren, ook opvolgt. Dan hoeven we dat inderdaad niet in de commissie Buitenland te doen, want dit gaat over zoveel. Het gaat over investeringen aan gebouwen, klimaat, heel veel mobiliteit. Het is echt zodanig veel dat dat zeker niet iets is wat verder in de commissie Buitenland mee moet worden opgevolgd. Ik wens jullie daar veel succes bij, en ik hoop dat we zeker met Vlaanderen al die mijlpalen op het juiste moment altijd zullen halen. Bedankt voor de gastvrijheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, en aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de problematiek van de mensen zonder wettig verblijf
– 4214 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Op het federale niveau woedt nu alweer enige tijd het debat over de problematiek van de illegalen, naar aanleiding van de hongerstakingen die ingezet zijn door de mensen zonder wettig verblijf in ons land, en die alleen al met hun aanwezigheid onze wetten eigenlijk overtreden. De federale Staatssecretaris voor Asiel en Migratie schat hun aantal in dit land zowaar op maar liefst 150.000. We hebben gezien dat het quasi-gedoogbeleid tegenover de aanwezigheid van illegalen toch tot heel wat problemen leidt. Zo wordt onze eigen bevolking het slachtoffer van overlevingscriminaliteit, maar ook illegalen zelf worden misbruikt en uitgebuit door mensensmokkelmaffia, criminelen en af en toe ook door malafide werkgevers.

Uiteraard is dat hoge aantal illegalen in ons land in de eerste plaats het gevolg van een falend immigratie- en uitwijzingsbeleid van de verantwoordelijken binnen de Europese Unie, maar ook van de opeenvolgende federale regeringen. Pleiten voor collectieve regularisatie, zoals nu weer gebeurt door vooral de politieke linkerzijde, is natuurlijk dwaas, want dat zal opnieuw een aanzuigeffect genereren. Terwijl Vlamingen toch in grote mate aangeven dat zij net minder immigratie uit andere continenten willen, omdat de absorptiecapaciteit van onze samenleving nu eenmaal overschreden is.

Dan zie je dat er ook vandaag weer in een aantal media druk wordt gezet vanuit de PS en vanuit de Brusselse en de Waalse Regering om toch maar weer te gaan voor een collectieve regularisatie. Staatssecretaris Sammy Mahdi geeft aan dat hij een aanklampend beleid wil, waarbij illegalen sterker overtuigd zouden worden om terug te keren naar hun land van herkomst. Maar gezien die grote druk vanuit de politiek correcte linkerzijde is het niet zozeer de vraag of maar wel wanneer de Staatssecretaris daarvoor zal buigen.

Uiteraard heeft de aanwezigheid van tienduizenden illegalen in dit land ook een impact op de Vlaamse bevoegdheden. Ik denk dan bijvoorbeeld aan Welzijn, Wonen, Onderwijs, enzovoort, maar ook aan de algemene samenlevingsproblematiek in Vlaanderen. En dus moet ook de Vlaamse Regering dwingende keuzes maken over die problematiek van de illegalen.

Minister-president, welk beleid wordt binnen de Vlaamse bevoegdheden gevoerd ten aanzien van illegalen? Hoe wordt daarbij vermeden dat humanitaire ondersteuning het federale uitwijzingsbeleid stokken in de wielen steekt, de sociale problemen en de uitbuiting die gepaard gaan met de aanwezigheid van mensen zonder wettig verblijf bestendigt en inderdaad een aanzuigeffect op nieuwe gelukzoekers genereert?

Op welke manier worden mensen zonder wettig verblijf door de Vlaamse overheidsdiensten overtuigd dat begeleide terugkeer de enige optie is? Welke instructies worden in dat verband gegeven aan de betrokken diensten? Welke aanpak

wordt desgevallend voorzien indien zou blijken dat bepaalde instellingen of organisaties steun geven aan mensen zonder wettig verblijf die haaks staat op dat terugkeerperspectief?

Werd er al overleg gevoerd met de federale staatssecretaris om het federale en het Vlaamse beleid inzake mensen zonder wettig verblijf meer op elkaar af te stemmen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Vanuit het integratiebeleid, dat onze Vlaamse bevoegdheid is in deze zaken, wordt niet ingezet op mensen zonder wettig verblijf. Dat is niet onze zaak. Gezien hun verblijfsstatus zitten zij immers niet op een traject naar duurzame verankering en integratie in onze samenleving. Voor personen zonder geldig verblijf is terugkeer de eerste optie. De begeleiding hiernaartoe is een taak van de federale overheid.

Conform de Grondwet worden enkel noodzakelijke rechten gegarandeerd en oriëntatie naar een zinvol toekomstperspectief, zo ook voor de programma's rond vrijwillige terugkeer, al zal dat niet langer vanuit het inburgerings- en integratiedecreet gebeuren aangezien de betreffende beleidsinstrumenten bij andere beleidsdomeinen liggen. Dat is dus niet ons beleid; mensen die moeten terugkeren moeten vooral terugkeren. Maar een uitzondering hierop zijn minderjarigen. Daar blijft ondersteuning van de beleidsdomeinen in deze opdracht voorzien, bijvoorbeeld voor Onderwijs.

Het Agentschap Integratie en Inburgering biedt expertise, ontwikkeling en juridische dienstverlening aan over alle aspecten van de specifieke rechtspositie van vreemdelingen aan besturen, organisaties en voorzieningen in Vlaanderen en Brussel. Het agentschap geeft objectieve informatie over de verblijfsmogelijkheden en de verblijfsvoorwaarden en -beperkingen, inclusief detentie en terugkeer naar het professionele werkveld in Vlaanderen en Brussel. Het agentschap geeft geen steun of begeleiding aan de mensen zonder wettig verblijf.

Subsidies worden steeds verleend in functie van een concrete opdracht. De opdracht sluit aan bij de regelgeving, de verdeling van de bevoegdheden en het uitgestippelde beleid. Als de uitvoering niet aansluit bij de concrete opdracht dan kunnen subsidies worden teruggevorderd.

In reactie op een brief die ik aan staatssecretaris Mahdi schreef over de migratiestudie van de Nationale Bank van België gaf hij aan werk te willen maken van de interministeriële conferentie Migratie en Integratie. Vanuit de Vlaamse Regering zullen daarin naast ikzelf ook minister Crevits en minister Somers zetelen. Binnen dit forum kunnen verschillende thema's besproken worden waar de bevoegdheden van de verschillende bestuursniveaus elkaar snijden. Dat geldt dus ook voor de problematiek van het irregulier verblijf.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Bedankt, minister-president. Ik denk inderdaad dat wat we vandaag meemaken niet het gevolg is van het een of ander inhumaan asielbeleid, maar net van een onverantwoord laks en falend beleid dat op het federale niveau gevoerd wordt. Wie situaties zoals vandaag, met hongerstakingen en dergelijke meer wil vermijden, moet eigenlijk pleiten voor een rechtvaardig, duidelijk beleid, en moet eigenlijk voorstander zijn van een effectieve en efficiënte terugkeer. Ik hoop dat u die boodschap ook meeneemt in uw interministerieel overleg.

Ik heb nog twee concrete vragen. Wat die 150.000 illegalen in ons land betreft: we weten dat een groot aantal van hen blijft hangen in het Brusselse, waar de beleidsinstanties gevestigd zijn die met hen betrokken zijn. Hebt u enig idee hoeveel er van die 150.000 in Vlaanderen wonen?

Ten tweede, vandaag wordt er in de media weer een oproep gedaan door de PS, die in de Brusselse en Waalse Regering van plan zijn om illegalen toegang te geven tot werkvergunningen in knelpuntberoepen. Als ik het goed begrepen heb, heeft minister Crevits daar negatief op gereageerd. Is dat inderdaad de houding die de Vlaamse Regering zal aanhouden om geen toegang tot knelpuntberoepen te geven aan illegalen?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister-president, illegaal verblijf mag nooit lonen. Dat moet volgens mij de rode draad zijn van het Vlaamse beleid, van de Vlaamse Regering. In ons inburgeringsbeleid is dan inderdaad ook een duidelijke keuze gemaakt: dat is niet van toepassing op mensen in illegaal blijf en bovendien zelfs niet voor mensen die zich in een asielprocedure bevinden. We hebben het inburgeringsdecreet net daaraan aangepast. Er zijn natuurlijk kinderrechten en grondrechten, zoals het recht op onderwijs en op dringende medische hulp. Dit is natuurlijk ook geen belemmering voor de betrokkenen zelf, voor mensen in illegaal verblijf of voor het federaal niveau, om over te gaan tot terugkeer, eerst en vooral vrijwillig en als het moet gedwongen.

Mijnheer Janssens, het federale niveau zal ongelooflijk veel mensen aanwerven voor het zogenaamd 'aanklampend' beleid. U vraagt nu van het Vlaamse niveau precies hetzelfde in uw vraagstelling. Dat kost de belastingbetaler natuurlijk pakken geld. Ik spreek uit ervaring. Die mensen in onwettig verblijf weten echt wel dat ze moeten vertrekken. Ik geloof daar dus niet zo in. Het federale niveau moet werken aan de effectieve terugkeer, met een werkende stok achter de deur, aan korte procedures en op EU-niveau aan een betere bewaking van onze buitengrenzen. We moeten komen tot een asiel- en migratiemodel gestoeld op Australische leest, ons eigenlijk aansluiten bij Denemarken en de UK. Enkel zo gaan we op structurele wijze illegale migratie en illegaal verblijf tegen.

Zoals gezegd, mag illegaal verblijf nooit lonen. Dat zorgt enkel voor valse hoop bij die mensen en ook voor een aanzuigeffect natuurlijk voor mensen die dan maar al te graag naar hier komen en vanuit dat illegaal verblijf een werkvergunning of andere verblijfsstatus aanvragen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Collega's, de federale staatssecretaris maar ook minister van werk Crevits zijn de voorbije weken zeer duidelijk en consequent geweest in hun antwoord op de vragen die hier ook gesteld worden. Namelijk: er kan geen sprake zijn van een collectieve regularisatie. En ook de omweg via de knelpuntberoepen is door minister Crevits afgewezen, ik denk twee weken geleden al. Dat kan enkel van toepassing zijn voor mensen die hier legaal verblijven, en dat is in dit dossier niet het geval. Ook de tijdelijke regeling die vandaag door de Parti Socialiste gevraagd is, is door de staatssecretaris duidelijk afgewezen. Hij heeft er ook op gewezen dat de sans papiers zelf geen vragende partij zijn voor een tijdelijke regeling. Die zal er ook niet komen.

Wat er wel komt – dat werd een tijdje geleden al aangekondigd en dat zou volgende week al kunnen – is een neutrale zone, waarin men het dossier van die personen op individuele basis een voor een kan bekijken om te beoordelen of ze al dan niet kunnen blijven. Dat zou normaal gezien volgende week van start gaan.

Maar in het algemeen heeft het geen enkele zin om die mensen valse hoop te geven. Daar is absoluut niemand mee gebaat.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Janssens, de lijn van de Vlaamse Regering is heel duidelijk. Illegaal is illegaal. Die hebben dus geen rechten. Zo simpel is het. Behalve voor de kinderen, daaraan willen we onderwijs verschaffen, omdat ik denk dat dat in hun algemene ontwikkeling een meerwaarde kan bieden.

Op uw vraag naar het cijfer moet ik u het antwoord schuldig blijven. Dat behoort niet tot mijn parate kennis. Ik stel voor dat u daarover een schriftelijke vraag indient.

De lijn van de Vlaamse Regering is heel duidelijk, daar is 0,0 discussie over: illegaal is illegaal.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, ik hoop inderdaad dat u in het overleg met de federale regering die lijn doortrekt en dat u inderdaad aangeeft dat mensen zonder papieren de wetten overtreden, alleen al maar door hier aanwezig te zijn. Ze beschikken meestal wel over een papier, met name het bevelschrift om het grondgebied te verlaten. Dat is dan ook wat ze zouden moeten doen. Ik neem dit mee en ik geef dit mee aan de collega's in het federale parlement om hiermee aan de slag te gaan.

Ik hoop inderdaad, collega Van Rompuy, dat uw staatssecretaris bevoegd voor Asiel en Migratie niet zal bezwijken voor de Franstalige druk, voor de druk van de politieke linkerzijde, om te gaan voor een collectieve regularisatie. Ik hoop ook dat men in die neutrale zone, waar individuele aanvragen gedaan kunnen worden, die individuele aanvragen niet automatiseert zodat je aan het einde van de rit toch met een semicollectieve regularisatie zit, want dat is inderdaad niet de lijn die we moeten volgen. Dat zou opnieuw een aanzuigeffect creëren en dat is absoluut niet de boodschap die wij moeten verspreiden vanuit dit land naar andere continenten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het initiatief van de Federale Regering om thematische werkgroepen op te richten die de dialoog over institutionele hervormingen aangaan met de deelstaten – 4220 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, de fameuze staatshervormingen die in dit land doorgevoerd zijn sinds 1970 blijven discussie opleveren en blijven ook allerlei dialoogplatformen opleveren. De Federale Regering heeft de voorbije weken een aantal initiatieven genomen om via een zogenaamd dialoogplatform gesprekken te voeren over institutionele hervormingen. Een van die initiatieven zijn de zogenaamde thematische werkgroepen.

Het opzet ervan bestaat erin om ook de deelstaten te betrekken bij een soort van informatiegaring, om expertise inzake bepaalde thema's te verzamelen, om de bevoegdheidsverdeling in de verschillende domeinen zoals wij die vandaag kennen te

analyseren en om informatie uit te wisselen via allerlei thematische fiches. In dat verband zou het ook de bedoeling zijn om een 'ambtelijke interfederale taskforce' op te richten, bestaande uit de administraties van de deelstaten en van de federale overheid.

Dit spoor zou op ministerieel niveau voornamelijk verlopen via een interministeriële conferentie Institutionele Hervormingen, waarvan naar verluidt al een vergadering zou hebben plaatsgevonden begin deze maand. Het is blijkbaar ook de bedoeling om de deelstaatparlementen daar op een of andere manier bij te betrekken, al heb ik daar in het Uitgebreid Bureau nog geen informatie over gekregen. Het is me dus niet meteen duidelijk hoe dat zou moeten gebeuren.

Daarom heb ik een aantal vragen om van u wat duidelijkheid te krijgen.

Wanneer werd de Vlaamse Regering hierover voor het eerst door haar federale collega's gecontacteerd? Gaat de Vlaamse Regering in op het eventuele verzoek, gelet op het feit dat de Vlaamse Regering in haar regeerakkoord het institutionele debat eigenlijk heeft overgelaten aan het Vlaams Parlement?

Hoe ziet de Vlaamse Regering dit federale initiatief in het licht van de werkzaamheden van de Werkgroep Institutionele Hervormingen die in dit huis momenteel aan de slag is?

Hoe staat de regering tegenover het opzet van dit initiatief van de federale overheid? Indien ze daaraan haar medewerking wil verlenen, met welke doelstellingen voor ogen zal dat dan zijn? Wil de regering dit eerder beperkt houden tot een veeleer technische operatie, of wil zij daar ook een uitgesproken politieke invulling aan geven, zowel wat themakeuze als inhoud betreft?

Heeft de Vlaamse administratie al voorbereidingen getroffen voor eventuele knelpuntenfiches of thematische fiches? Uit de hoorzittingen die momenteel in de Werkgroep Institutionele Hervormingen plaatsgrijpen, menen wij begrepen te hebben dat dit nog niet het geval zou zijn.

Heeft de regering al meer zicht op wat die 'ambtelijke interfederale taskforce' zal zijn, hoe die zal functioneren en hoe de besluitvorming daar zal verlopen? Hoe zal de besluitvorming op interministerieel niveau gebeuren?

Hoe denkt u eventueel, indien gewenst, het parlement te betrekken bij deze hele kwestie die op het federale niveau ontwikkeld wordt?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Janssens, een interministeriële conferentie (IMC) Institutionele Hervormingen is bijeengekomen op 6 juli laatstleden. De Vlaamse Regering ontving de uitnodiging daarvoor pas op 30 juni met daarbij ook de nota over de fiches en de taskforce. We hebben dat dus niet kunnen voorbereiden op het niveau van de Vlaamse Regering. De stelling die ik tijdens die interministeriële conferentie heb ingenomen – en ook het antwoord op veel van uw vragen – is de volgende: ik heb geen enkel probleem met de uitwisseling van technische fiches, maar dan moeten alle fiches die op alle niveaus circuleren ook uitgewisseld worden met alle niveaus. Het kan niet zijn dat enkel het federale niveau alle fiches verzamelt. Iedereen moet beschikken over alle fiches.

Over de werkgroepen – ambtelijk of niet ambtelijk, politiek of niet politiek – hebben we ons als Vlaamse Regering in dat korte tijdsbestek niet kunnen uitspreken. Dat staat zeker nog op de agenda van de Vlaamse Regering. We zullen dat bekijken en daar dan een antwoord op formuleren. Daar heb ik dus nog geen

uitspraak over gedaan en daar kan ik hier nu aan u namens de Vlaamse Regering ook geen uitspraak over doen.

Is de Vlaamse Regering hierop voorbereid? De Vlaamse administratie volgde de uitrol van de zesde staatshervorming uiteraard verder op. Ik verwijs daarbij onder andere naar de bespreking van het rapport van het Rekenhof tijdens de vorige regeerperiode. Ook in het Vlaams Parlement werden reeds vertegenwoordigers uit de administratie gehoord. We starten dus niet van een wit blad, er werden reeds binnen tal van domeinen knelpunten geïdentificeerd. Op basis van deze oefeningen kunnen binnen relatief korte termijn fiches opgesteld worden. Op voorwaarde van die clausule van wederzijdsheid ben ik dus bereid om die fiches ter beschikking te stellen. Over de rest gaan we nog overleggen binnen de Vlaamse Regering: of we al dan niet in ambtelijke of ambtelijk-politieke werkgroepen zullen deelnemen.

Wat de betrokkenheid van het parlement betreft: ik denk dat het parlement vooral zelf over zijn werkzaamheden moet beslissen. Het is niet mijn taak, als voorzitter van de uitvoerende macht, om te beslissen wat het parlement al dan niet moet doen. Misschien treden we daarover het best in overleg met het parlement om te bekijken wat de beste opstelling daarover is. Maar het parlement is autonoom bevoegd om zelf zijn werkzaamheden te bepalen. Laat daar geen misverstand over bestaan.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Zo is dat, minister-president. We zullen daar inderdaad zelf over beslissen. Maar mijn bedenking was: het zou wel bizar zijn dat de Vlaamse Regering, ook in haar regeerakkoord, zegt dat ze het institutionele debat aan het parlement overlaat, om dan tegelijkertijd met de Federale Regering en het federale parlement in overleg te gaan om een en ander inzake institutionele hervormingen te bespreken. Als de regering al enig initiatief neemt – en hoe meer, hoe liever wat mij betreft – inzake het debat over de staatkundige structuur van Vlaanderen en België, dan zal dat in eerste instantie met het Vlaams Parlement moeten zijn en niet met het federaal parlement of de Federale Regering.

U zegt dat er een eerste vergadering is geweest op 6 juli, waarvoor u onvoldoende tijd hebt gehad om er u op voor te bereiden. Wat is het verdere traject, het verdere tijdspad hiervoor? Ik neem aan dat dat iets wordt voor na het zomerreces en dat dat in september hervat zal worden. Kunt u iets meer zeggen over die timing?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Er is geen nieuwe vergadering van de IMC vastgelegd. Eigenlijk hebben alle deelstaten dezelfde positie ingenomen als Vlaanderen. Wanneer elke deelstaat zijn input geleverd heeft, zal er een nieuwe vergaderdatum vastgelegd worden. Die timing ligt dus nog niet vast, maar het zal zeker en vast pas na het zomerreces zijn.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik heb geen verdere opmerkingen, voorzitter.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.